

YAZARIN KALEMİNDEN ÇIKTIĞI GİBİ
SADELEŐTİRİLMEMİŐ - KISALTIMAMIŐ
O Ğ L A K K L A S İ K L E R İ

MAHMUT YESARİ
TİPİ DİNDİ

Çevrimyazı
Tamer Erdoğan

“Anna, benim kadehim boş duruyor!”

Uzun boylu, ince geyik belli, siyah zülüfleri yanaklarına yapışık kesik saçlı, uzun etekli daracık siyah kadife kostümü içinde süzüle süzüle dolaşan Macar kızına yalvarıyorum.

“Anna, bir yudum şarap ver!”

Bar’ın arka tarafındaki hususi odasında, Anna, Marusa, Anna’nın kardeşi Jülyetta, Ferit Hikmet, Süheyl Münir, saatlerden beri oturmuş, içiyoruz.

Odanın ortasındaki masanın üstünde, buzlu yemiş kâseleri, viski, şarap likör kadehleri, dolup taşmış sigara tablaları, ağız tarafı havluya sarılı şarap binliği yatan kova, sigara paketleri, kibrit kutuları, buruşuk havlular, elbezleri, çöp atılmış, sigaralar bastırılmış tabakalar, hepsi birbirine karışmış... Kimse kadehini tanımıyor, kimse çatalına, bıçağına sahip değil... İçkinin beyni saran, gözleri buğulandıran dumanı içinde, eller rast geldiğini kavıyor...

Yerde, masanın, koltukların altında kibrit çöpleri, meyva kabukları, çekirdikler, sigara ezikleri arasında boş soda, rakı, bira şişeleri yatıyor...

“Anna! Hani şarap verecektin?”

“Çok olmayacak mı Macit Bey?”

“Boğazım kurudu, bir yudum istiyorum.”

Anna, şarapla doldurduğu kadehi veriyor. Elimi uzatıyorum. Fakat birden dirseğim kırılıverdi; kadeh yere düştü, parçalandı.

“Başka doldur!”

Macar kızı, ürkek geri çekildi. “İçecek hâlin yok...”

“Doldur... Bu, son...”

Anna, garip garip baktı, nedense ısrar etmedi. Yarısına kadar doldurduğu bir kadehi eliyle ağzıma götürüp içirtti.

“Bu, son ama...”

“Son...”

“Mersi yok mu?”

Başım göğsüme düştü. “Mersi, Anna!”

Genç kadın masaya doğru gitti, kardeşine Macarca bir şeyler söyledi, dışarı çıktı. Jülyetta, hemen yanıma geldi. O, kardeşine hiç benzemiyor; orta boylu, açık sarışın... Koyu mavi gözleri, uyanık uyanık bakıyor.

“Neniz var bu gece, Macit Bey?”

“Bir şeyim yok, kızım!”

Ferit Hikmet, Marusa ile başladığı yarı Almanca, yarı Rusça bahsi bıraktı.

“Sahi... Seni bu akşam iyi görmüyorum!”

“Bir şeyim yok...”

Ferit Hikmet, ellerimi yakaladı.

“Sabahleyin kavlimiz, ne idi? Her şeyi unutacak değil miydik? Gülecek, eğlenecektik!”

“Daha nasıl eğlenilir? Eğer biz de gülmüyorsak...”

Marusa, bir topçu onbaşısı kadar vücutlü... O kadar geniş omuzlu, o kadar dik, o kadar sağlam yapılı, o kadar gösterişli... Kolumdan tutup kaldırmak istedi.

“Haydi, danset, açılırsın...”

Koltuğun kenarlarına dayanarak kalktım, dizlerim tutmuyordu, yere yuvarlanıverdim. Hep bir ağızdan çığlık kopardılar.

“Ne oluyorsun?.. Kendini salıverme...”

Kollarıma girdiler, beni, salonun sol köşesindeki kanepeye yatırdılar. Başım dönüyor, gözlerim kararıyor; kollarım, bacaklarım tutmuyor... Bütün ek yerlerimde bir innmeli duygusuzluğu var. Kadehi, elimle tutup ağızıma götüremiyorum, ayağa kalkacak olsam, yere yığılıveriyorum... Fakat asıl uyuşturmak istediğim kafam, vücudumun uykuda bile işliyen makinesi, beynim durmuyor; hiç içmemiş gibi bütün sesleri duyorum, bütün hareketleri görüyorum...

Onlar, daldığımdan emin, yavaş sesle konuşuyorlar.

“Bu gece, hakikaten fenalaştı!..”

“Birdenbire bozuldu!..”

“Az mı içti?”

Jülyetta, meraklı meraklı soruyor. “Anna’ya mı kızdı? Acaba, bana mı darıldı? Sen, anla, dedi, çıktı.”

Ferit Hikmet, alay ederek homurdanıyor. “Dargınlığı da nereden çıkarıyorsunuz. Çocuk olmayın!”

Anna’ya kırgınım... Hem çok kırgınım... Fakat bunu anlatmak neye yarar? Bununla elime ne geçer? Anna’nın, bana hatırlattığı bir acı var. Ben, bu acıyı tatmak istiyorum. Kızısam da, gücensem de belli edemem ki, gene dost görünmeye, konuşmaya, yüzüne gülmeye mecburum!

Dış salondaki cazbant durdu: Odadaki sesler daha tane tane duyuluyor.

Süheyl Münir, içini çekiyor. “Şirketten açığa çıkardılar. Tabii canı sıkıldı!”

Budalalar! Çıkarılmadım, istifa ettim!..

Ferit, her şeyin bir teselli tarafını bulur. “Tazminat almıştır. İş buluncaya kadar onu idare eder.”

Şirkete, üste beş lira borçluyum!

Jülyetta, iyi kalpli kız; beni koruyor ama, kardeşinden

de korkuyor. “Her gece böyle sarfederse, olmaz. Sizin arkadaşınız, siz söyleyin. Ama Anna’nın yanında değil...”

Daha bir iki gecelik ömrüm var! Harcettiğim parayı da bir bilseler! Annemden yadigâr kalan iri tek taşlı zümrüt yüzüğü sattım. Fildişi tuvalet takımını sattım, paltomu, pardesümü, neyim varsa, hepsini, eve götürüyorum, diye pansiyondan aldım, çarşıya götürüp sattım... Cebimde yetmiş seksen lira kadar bir para ya var, ya yok...

Marusa, muhacirlikle başlayarak birkaç sene içinde, uzun bir hayata yetecek binbir acıyı, zehiri tatmış, bu beyaz Rus, ilerisini düşünüyor. “Bu, çok fena! Sonra ne olacak?”

Ne mi olacak? Kapağının iç tarafında birçok arkadaşların, tanıdık kadınların imzaları kazılı, altın sigara tabakasını Anna’ya vereceğim! Bilek saatimi Harikliya’ya, o, siyah parlak gözlü, tatlı esmer Rum kızına hediye edeceğim. Başka kıymetli bir şeyim yok... Tabancamı, zabıta alır.

Süheyl Münir, kadehini masaya vuruyor. “Uzatmayın, o, açıkta kalmaz... Babasının evi var... Pansiyonu bırakır, oraya postu serer.”

Babamı görmeyeli aylar oluyor... Belki bir seneye yakındır, gidip arayıp sormadım... Kızkardeşim Müzehher, küçük üveykardeşim Niyazi, ne hâldeler? Bilmiyorum ki! Onlara, “Çatınızın altında barınmaya geldim” diyecek olsam acaba nasıl hayretle bakarlar? “Aranızda, bana da bir yer açın; sofranızda bana da bir yer verin” demeye yüzüm olacak mı? Dilim varacak mı?

Marusa, çetrefil Türkçesiyle Süheyl Münir’e soruyor. “Macit Bey’in çok parası var, biliyorum! Değil mi öyle?”

“Fena kazanmazdı!”

“Yalnız çalışmak, kazanmak ile bu kadar para harcetilmez. Babası var, ondan alıyor.”

Göz kapaklarımı yarı açtım. Süheyl Münir, kolunu savuruyor. “Babası zengin... Hem çok zengin... Macit, annesinden miras yedi... Üveyanesi de epey mal mülk bırakmış, zannediyorum. Kızkardeşi daha evlenmedi, onun parası duruyordur.”

Babam, hiç zengin değil... Annem on para bırakmadı... Müzehher’in doğduğunu görmeden ölen büyük annemin bana bıraktığı iki dükkân hissesi vardı; işte satıp yediğim bu... Annem bu mirastan, Müzehher’e çeyiz parası ayırmaklığım için, bana ne kadar yalvarmıştı... Üveyannem de, orta hâlli bir ailenin kızıydı...

Jülyetta, Süheyl Münir’in, Ferit Hikmet’in ellerine sarılıyor. “Artık isterse de içki vermeyin...”

Hâlim olsa, kıpırdana kımıldanabilsem, içeceğim. Beynimi, bu, durmak bilmeyen, işlemekten usanmayan makinenin zembereğini bozmak için içeceğim!

Dış salonda, kıvrak bir fokstrota başlamıştı. Süheyl Münir, birden neşelendi, ıslık çalarak sıçırıyordu.

“Macit’in, eski huyudur o... Bazen birden çarpılır... Bu geceye mahsus bir hâl değil... Biraz uyusun açılır!”

Eğer Süheyl Münir, işin içyüzünü bilmiş olsaydı, böyle söyleyemez, ağzı kilitlenirdi. Günlerden beri ayakta sürünüyorum... Birkaç kadeh içince kötürümleşiyorum, kollarıma, bacaklarıma inme iniyor... Beynime inse! O vakit kurtulacağım!..

Ferit Hikmet, kendi kendine söylenir gibi mırıldanıyor. “Açıkta da kalsa ehemmiyeti yok... Nereden istese borç para bulamaz! Onun kredisi açıktır!”

Doğru! Fakat bunun da bir haddi var. Ödenmesi zor, ödenmeyecek borç para, kolay istenmiyor!

Jülyetta, uzun uzun göğüs geçiriyor. “Evine gitsin, biraz dinlensin...”

Dinlenmeye çok ihtiyacım var. Lakin çok fena, ağır şartlar altında eve döneceğim! Babamdan cep harçlığı, cıgara parası isteyebilecek miyim? Yemek almak için ta-bağımı uzatırken ellerim titreyecek!.. Aile hayatı; hep bir-birine benzeyen ve biteviye¹ uzayıp giden günler, geceler, beni sıkmayacak mı?..

Müzehher'in, küçük Niyazi'nin refahlarından, belki de nafakalarından çalmış olacağım!.. Benim evle ne alakam var ki... On sekizimi bitirmemiştim, evimden ayrıldım... Şimdi kırka yaklaşıyorum... Uzun yılların ördüğü dikenli setleri nasıl yıkıp aşacağım?

Süheyl Münir, Jülyetta'yı dansa sürüklüyor. Kapı açıldı; Anna, görüldü. Ferit, sinirli bir kahkaha attı.

“Ne alıngansın Anna! Macit'in, sana kırıldığı, gücendiği yok... Boşuna kuruntu ediyorsun... Macit'in işleri biraz bozuk; ona, canı sıkılıyor...”

Yeter... Bu bahsi fazla kurcalamasalar.. Anna'nın yüzünden Nesrin'i kaybettim... Bunu, Nesrin'in beni Anna ile beraber gördüğü anda anlamamıştım. Selamıma mukabele etmedi,² birkaç saniye kaldırımın üstünde kararsız durdu, sonra bir otomobil çevirdi, koşarak gitti, atladı.

Ah, bu kadınlar! Müşköl zamanlarımızı ne çabuk seziyorlar! Anna, o gün bana, ne kadar sokulmuştu, ne kadar şendi, ne kadar keyifliydi!

Nesrin, otomobilde, şoföre eliyle işaretler ediyor, müphem³ istikametler gösteriyordu. Şoför, şaşkın şaşkın baktıktan sonra otomobili bütün hızıyla sürdü.

1 Tekdüze.

2 Karşılık vermedi.

3 Belirsiz.

O gün, için için sevinmişim! Nesrin, beni kıskanıyor! Nesrin, beni seviyor!

O gün, kıskançlığın nasıl bir kör silah olduğunu, olacağına aklıma getirmemişim!.. O gün, aşk ateşinin, nefret yangını çıkarabileceğini düşünmemişim!..

Bir ay evveldi. Bir ahbap evinde idik. Nesrin, bir adres yazmak için benden kâğıt istemişti. Cüzdanımı karıştırırken Anna'nın resmi düşüverdi.

Nesrin sordu:

“Kim bu kadın?”

“Bir artisttir...”

Nesrin, sesini çıkarmadı. Yalnız, o gece benimle tekrar dansetmedi. Bir hafta sonra, sinemada görmüştüm.

“Macit Bey, artistiniz ne âlemde?” dedi.

“Hangi artist?”

Kuru kuru gülüyordu. “Matmazel Anna'yı ne çabuk unuttunuz?”

“İsmi nereden öğrendiniz?”

“Bu da, bana mahsus bir sır...”

“Sahi... Nereden, kimden öğrendiniz?”

Cevap yok... Israr faydasız...

“Siz, samimi değilsiniz, Macit Bey!”

“Neden Nesrin Hanım?”

“Bilmem, bana öyle geliyor da...”

O gece, ateşial¹ renkte bir bluz giymişti. Bu bluz, tersine çevrilmiş bir abajur gibi genç kızın beyaz yüzünü pembe menevişlerle kamaştırıyordu.

O gece, samimi idim. Anna'yı unutmuşum. Günlerden, haftalardan beri görmüyordum, semtine bile uğra-

1 Ateş kırmızısı.

dığım yoktu. Nesrin'in şüphesi, bana gurur veriyor, cesaretimi arttırıyordu. Yaşamı, ağarmaya başlayan saçlarımı düşünmüyordum.

Anna, yanıma geliyor; gözlerimi kapadım.

“Macit Bey!”

Cevap vermiyorum.

Odadakiler, acele susturuyorlar. “Sesini çıkarma, uyudu...”

Anna, elleriyle başımı kaldırdı, dizinin üzerine koydu, parmaklarıyla saçlarımı okşuyor.

Bu okşayış, beynimdeki uğultuyu dindirdi. Bu ince parmakları, Nesrin'in parmakları sanıyorum. İnce pembe dudaklarını açıp temiz beyaz dişlerini göstererek gülüyor. Fakat buna gülmek denmez, kahkaha denmez!.. Susuzluktan yanmış bir ağza tatlı, serin bir pınar suyu dökülüyor... Lakin öyle büyüdü bir kaynaktan dökülüyor ki içtikçe insanın içi yanıyor. İçi yandıkça da içmek istiyor!.. Su, alev oluyor...

Gözlerimi açsam, omuzlarına döktüğü zaman ince ipek çilesi gibi dağılan açık kumral saçlı, çocuk, yavru yüzünü görebilecek miyim? Rüzgâr savurunca o ince ipek teller kopacak, kırılacak diye, yüreğim titrerdi! Çapkın rüzgâr, ne de keyfini çıkarır, nazlı nazlı dalgalandırırdı!

Gözlerimi açsam, onun durgun göl rengindeki gözlerine baksam, enginlere dalsam...

Gözlerimi açsam, baksam ki beyaz ipek gömleğini, koyu kurşuni eteğini giymiş, enli parlak deri kemerini ince beline takmış, siyah kadife hırkasını koltuğuna sıkıştırmış, beyaz ipek örme beresi başında, beyaz uzun güderi eldivenlerini ağır ağır parmaklarına geçiriyor, göl rengi gözlerinin içi gülerek bana bakıyor!

“Macit Bey!”

Kolum kımıldamıyor... Kımıldasa, Anna'nın elini iteceğim! Başımı çekmek istedim; bütün gayretim boşa çıktı...

Cezandır çek...

Hayır, çok çekmeyeceğim... Artık, benim için her şey bitti... Yeni bir hayatın başlaması icap ettiği bir anda, her şey bitti...

Ölüm, bütün acıları dindirir... Ölmekten korkmuyorum... Daha çok gençken ölümle yüzyüze gelmiştim. Beni hayata, insanlara bağlayan ümitlerim, kuruntularım vardı. Şimdi neyim var?

Arkamda düşüneneğim kimsem yok... Tek başına bir adamım! Anna mı ağlayacak? Belki ölümünden, kendisine bir öğünme çıkarır... Nesrin'in kulağına gider ihtimali, beni Anna'nın yanında yaşatıyor... Böylelikle Anna'yı, Nesrin'e tercih ettiğimi anlatıyorum!

Bu, daha azap... Çare yok... Kalbimi uyuşturmak için, kanatmalıyım! Kardeşim Müzehher, evlenme çağına geldi; yakında ev bark sahibi olur... Niyazi mektebe gidiyor... Babam onların başında buldukça benim için tasa edecek bir şey yok... İşimden çıkmışım, parasız kalmışım, ne ehemmiyeti var?..

Hiçbir mecburiyet altında olmayarak, hiçbir mesuliyet tanımayarak, kendi havasında yaşamak az mı devlet? Rovelverin tetiğini çekmek için, beni hangi kuvvet tutuyor?

Bu teselli kâfi sana, Macit... Bu teselli kâfi sana...

“Anna, başımı doğrult... Oturmak istiyorum.”

“Hayır, hayır... Yat...”

“Oturmak istiyorum!”

“Hiç hâlin yok!”